

Ім'я користувача:
Полтавський інститут економіки і права Полтавськи...

ID перевірки:
1016360316

Дата перевірки:
14.06.2024 13:41:32 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
14.06.2024 13:47:45 EEST

ID користувача:
100011298

Назва документа: ДП КРУТИЙ ОЛЕКСАНДР

Кількість сторінок: 46 Кількість слів: 9459 Кількість символів: 74232 Розмір файлу: 100.84 KB ID файлу: 1016165063

15.8% Схожість

Найбільша схожість: 4.51% з Інтернет-джерелом (<https://docplayer.net/68255647-Vpliv-socialnih-merezh-na-formuvanny>).

15.6% Джерела з Інтернету

376

Сторінка 48

3.64% Джерела з Бібліотеки

13

Сторінка 50

0.55% Цитат

Цитати

2

Сторінка 51

Не знайдено жодних посилань

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи

1

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ОНЛАЙН СПІЛКУВАННЯ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ ЯК

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

1.1. Особливості спілкування підлітків в соціальних мережах: сучасний стан проблеми

1.2. Залежність від соціальних мереж у підлітковому віці як соціальна проблема

Висновки до першого розділу

РОЗДІЛ 2. ПРОФІЛАКТИКА ІНТЕРНЕТ ЗАЛЕЖНОСТІ ПІДЛІТКІВ В

СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ

2.1. Профілактика залежності від віртуального спілкування у підлітковому середовищі

2.2. Методи та технології соціальної роботи з підлітками, які мають Інтернет залежність від соціальних мереж

2.3. Формування безпечної поведінки підлітків в Інтернет середовищі

(програма профілактики)

Висновки до другого розділу

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

ВСТУП

Актуальність дослідження. У сучасному світі процес комп'ютеризації та інтернету набуває все більшого значення. Кіберпростір охопив практично всі сфери людського життя, трансформуючи при цьому не тільки окремі дії, але і людську діяльність у цілому, здійснюючи вплив на всі психічні процеси. При взаємодії людини з новими інформаційними технологіями відбувається опосередкування діяльності новими знаковими системами й засобами.

Створення інформаційних технологій, як і поява самого комп'ютера, вселяло оптимістичні очікування інтелектуальній еліті суспільства, оскільки нові технології завжди визначали прогресивні тенденції в соціумі. Віртуальний простір розширює можливості спілкування, полегшує доступ до інформації, при правильному використанні сприяє розширенню інтелектуальних можливостей людини. Проте з появою кіберпростору з'явилися і нові проблеми.

На сьогоднішній день однією з найактуальніших проблем у світі є проблема комп'ютерної інтернет залежності. Учені різних країн прирівнюють інтернет залежність до наркотичної або алкогольної. З таким порівнянням можна погоджуватися або сперечатися, але вищеназвана проблема загострюється все більше з кожним роком, про що свідчать результати соціологічних досліджень. У зв'язку з наростаючою інтенсифікацією процесів комп'ютеризації суспільства значно актуалізується проблема вивчення впливу Інтернет простору на підлітків.

Проблема залежності від соціальних комп'ютерних мереж в науковій літературі традиційно розглядалась в контексті вивчення Інтернет-залежності. Дослідженню даного виду адиктивної поведінки присвячені роботи А. Голдберга, К. Янг, М. Орзак, М. Грифітса, А. Єгорова, Л. Юрьової, Т. Больбот, О. Войскуновського, Т. Вакулич, В. Просохової, О. Гузьман, Н. Ляшенко, Х. Турецької, О. Камінської та ін. В них розкриваються сутність,

види, ознаки, чинники, поширеність та процес формування Інтернет-залежності.

Об'єкт дослідження – Інтернет залежність підлітків як соціальна проблема.

Предмет дослідження – формування безпечної поведінки підлітків і Інтернет середовищі.

Мета дослідження: ЗДІЙСНИТИ теоретичний аналіз особливостей спілкування та залежності підлітків від Інтернет простору, визначити методи і технології соціальної роботи щодо попередження інтернет-залежності.

Завдання магістерського дослідження:

1. Розкрити особливості спілкування підлітків в соціальних мережах.
2. Вивчити профілактику залежності від віртуального спілкування у підлітковому середовищі.
3. Проаналізувати методи та технології соціальної роботи з підлітками, які мають Інтернет залежність від соціальних мереж.
4. Розробити Програму формування безпечної поведінки підлітків в Інтернет середовищі.

Методи дослідження. Для розв'язання поставлених завдань, досягнення мети, перевірки гіпотези використано загальнонаукові методи теоретичного рівня (аналіз і синтез науково – теоретичних джерел з проблеми дослідження, генетичний метод, порівняння, узагальнення науково-теоретичних та емпіричних даних), емпіричні (спостереження, аналіз документів)

Практичне значення. Висновки магістерської роботи сприятимуть подальшому дослідженню впливу соціальних мереж та Інтернет-простору, в цілому, на особистість підлітка та можуть бути використані соціальними працівниками, практичними психологами та іншими працівниками соціальних служб, для діагностики, розробки комплексу відповідних просвітницьких, профілактичних та корекційних заходів з даної проблеми.

Апробація результатів дослідження. Зміст та основні результати

магістерського дослідження обговорювались автором на таких науково-практичних конференціях: 1) V Всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю м. Полтава, Полтавський інститут економіки і права, 5-6 грудня 2023 року та 2) Міжнародній науково-практичній конференції «Інноваційний потенціал та правове забезпечення соціально-економічного розвитку України: виклик глобального світу: (м. Полтава, 15 -16 травня 2024 р.).

Структура роботи. Магістерська робота складається з вступу, двох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1**ОНЛАЙН СПІЛКУВАННЯ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА****1.1. Особливості спілкування підлітків в соціальних мережах: сучасний стан проблеми**

У XXI столітті Інтернет став засобом масової інформації всесвітнього масштабу, а також середовищем співпраці і спілкування людей, де можливі міжособистісна, публічна, індивідуальна і групова форми комунікації. Результати соціологічних досліджень дають підставу стверджувати, що інтерес до інтернет-простору зростає як кількісно, так і якісно: у мережі перебуває більше людей і зростає тривалість цієї активності. Очевидно, можна припустити, що інтеграція Всесвітньої мережі у соціальне життя викликає трансформації розвитку особистості і її входження у суспільство.

Активне включення країни у глобальний інформаційний простір стало реальністю українського суспільства XXI століття. Елементи цього простору, засновані на функціонуванні нових технологій (мультимедіа, аудіовізуальні засоби комунікації), стали одним з основних агентів соціалізації сучасної молоді. Інтернет поширює і популяризує певні зразки, стилі і норми поведінки, моделює і впроваджує у масову свідомість образ реальності, досягнення якого прагне особистість. Проте, не завжди цей образ наділений позитивним змістом [17].

Сучасні підлітки у своїй практичній діяльності нерозривно пов'язана з новітніми комп'ютерними технологіями, що є обов'язковою складовою фахового встановлення. Таке покоління вчені називають «мережевим поколінням», «поколінням Net», «поколінням Інтернету», «цифровим поколінням», «поколінням аудіовізуальної культури», «поколінням кіберсоціалізації».

Пізнавальний та комунікативний розвиток підлітків стимулює захоплення комунікативними та комп'ютерними технологіями. У цьому періоді трансформуються шляхи задоволення інформаційних потреб та розширюються способи реалізації дозвілля. З огляду на це, зростає інтенсивність віртуального спілкування особистості, тоді як безпосередня комунікація стає менш вираженою.

На думку О. Боровець, надмірне захоплення інформаційними технологіями може негативно позначатися на здоров'ї та соціалізації, зокрема, продуктивності дружніх і романтичних стосунків [1]. Комфортна орієнтація у віртуальному соціальному просторі може проявлятися разом з тривожністю, депресивністю, суб'єктивним почуттям самотності у реальній взаємодії. Негативні наслідки спілкування у соціальних мережах можуть бути пов'язані з незадоволенням комунікативної потреби у новій системі соціальних стосунків.

Можна говорити про те, що вплив Інтернету на встановлення особистості підлітків відбувається в умовах нестабільної, мінливої соціальної ситуації, що сприяє стихійному формуванню нестійких суб'єктивних уявлень, що значно ускладнюють прийняття рішення, коли людина у віртуальному просторі зустрічається з різними варіантами поведінкових патернів [19].

Проілюструвати суперечливий характер інтернет-активності в підлітковому віці, можна за допомогою опису таких позицій:

1. Свобода – контроль. У процесі спілкування нівелюються відстань, географічні межі, соціальна нерівність. Сучасні юнаки і дівчата можуть взаємодіяти з людьми різного менталітету, етнічної приналежності, віку, тому що кожен користувач Інтернету має рівні можливості для самореалізації та самовираження. Дж. Сулер називає цей феномен «мережевою демократією» [20].

Всесвітня мережа нікому не належить і не контролюється, але, при цьому, містить серйозні загрози маніпулювання свідомістю, що може

привести до руйнування особистості і культури, «розмивання» меж власного «Я». Тому велике значення має здатність студентів розуміти і розрізняти негативний вплив та обмежувати його. Отже, контроль інтернет-діяльності залежить, в першу чергу, залежить від самої особистості, тобто самоконтролю.

2. Безмежність – обмеженість. Ця позиція безпосередньо пов'язана з попередньою. Особистість може взаємодіяти в Інтернеті з будь-якою людиною, але, цей процес, обмежується її цінностями, установками, ідеалами, інтересами й переконанням [18].

3. Дворівнева соціалізація, що відбувається через:

- загальні особливості просторово-часового континууму Інтернету;
- мережеве оточення, з яким користувач безпосередньо взаємодіє у процесі своєї діяльності [10].

Таким чином, становлення сучасної моделі мережевої активності молоді є суперечливим процесом, що ускладнюється такими обставинами:

- асиметрія у розподілі ресурсів особистості (зовнішніх і внутрішніх, соціальних і психологічних, потенційних і актуальних) [9];
- відсутність чітких уявлень про новий тип соціального середовища [8].

Характерні особливості підліткового віку закономірно знаходять свій прояв у інтернет-активності. Зокрема, завдяки ментальній сенситивності, піку інтелектуальних можливостей, потребі в емоційних контактах, навіюваності, здібності до захоплення представників юнацького віку можна очікувати результативності у використанні з ними методів психологічного впливу через мережу Інтернет, таких, зокрема, як інтернет-тренінги або психологічне онлайн-консультування [6].

Деякі психологічні особливості особистості, такі як інтернет-залежність, агресивність, депресивність, самоактуалізація виступають для багатьох сучасних представників юнацького віку одними з ключових в їхньому особистісному розвитку.

Соціальні мережі – один із соціальних інститутів, який тією чи

іншою мірою виконує замовлення суспільства та окремих соціальних груп ЩОДО певного впливу на населення в цілому, в тому числі й на окремі вікові та соціальні категорії [38]. Однак соціальні мережі досить сильно впливають на будь-яку особистість та на процес формування поведінки, а інформація в Інтернет -мережі є недостатньо організованою та керованою. Аналіз діяльності в інтернет-мережі дозволяє відобразити її зміст у вигляді структури, яка включає в себе ряд взаємопов'язаних компонентів:

комунікаційний, ціннісний, пізнавальний та поведінковий.

У процесі використання соціальних мереж для спілкування у віртуальному просторі, що становить собою комунікаційний компонент, відбувається вплив на наші комунікативні процеси. У процесі спілкування у СОЦІАЛЬНИХ мережах створюється особливий простір (віртуальна реальність) з характерним для нього видом спілкування, де виникають нові правила та закони.

Задоволення потреби у спілкуванні, моральній підтримці – найважливіші потреби особистості підліткового віку. Якщо ми не можемо задовольнити їх в реальному житті, то задовольняємо в інтернет -мережі, яка дає можливість «втекти» від проблем, труднощів, що виникли на певному етапі соціалізації [42].

Однак слід розуміти, що, не зважаючи на те, що в інтернет-мережі ІНКОЛИ можна отримати деякі дані анкетного характеру і навіть фото та реальне зображення співрозмовника, вони не дають реалістичного уявлення про нього. Анонімність спілкування в інтернет-мережі сприяє самопрезентації, надаючи людині можливість не просто створювати про себе враження за власним вибором, але й бути тим, ким вона захоче, що нерідко призводить до виникнення девіантної поведінки та агресивності.

Пізнавальний компонент діяльності у мережі Інтернет дає можливість пошуку та засвоєння підлітками інформації, яка розміщена на вебсайтах, метою якого є розширення, поглиблення, уточнення власного уявлення про світ, реальну та віртуальну дійсність.

На відміну від інших засобів інформації, соціальні мережі поєднують у собі друковану, фото- та відеоінформацію. Використовуючи інтернет-мережу для навчання, ми можемо сприймати одну й ту ж інформацію такими каналами сприйняття: зоровим, слуховим, оскільки є можливість прочитати, побачити та почути, що суттєво покращує процес засвоєння інформації [33].

Facebook (www.facebook.com) – найчисленніша за кількістю користувачів міжнародна соціальна мережа (1,5 млрд.), де можна знайти своїх друзів, колег, знайомих, сторінку потрібної організації, необхідну інформацію різної тематики. Twitter (www.twitter.com) – популярна соціальна мережа, що нагадує мініблоги. Ця соціальна мережа набула популярності серед людей, які регулярно обмінюються інформацією, зокрема, журналістів. Кількість користувачів – близько 300 млн.

Google+ (www.plus.google.com) – соціальна мережа відомого гіганта Google. У 2013 році їй вдалось за чисельністю відвідувачів випередити Twitter. Вона налічує близько 500 мільйонів зареєстрованих користувачів.

Instagram (www.instagram.com) – соціальна мережа, яка набула великої популярності в останні роки, її мета – допомогти іншим соціальним мережам розповсюдити фотознімки та відеозаписи користувачів. Кількість користувачів – близько 400 млн. [3].

Початком популярності соціальних мереж прийнято вважати 2003-2004 рр., коли були введені в дію LinkedIn, Facebook і MySpace.

В Україні мода на соціальні сервіси виникла дещо пізніше. Водночас статистичні дані свідчать, що за останні роки кількість користувачів соціальних мереж значно збільшилася й охоплює усі вікові групи. Так, за даними досліджень пошукової системи «Яндекс» станом на 2014 рік у соціальних мережах «Facebook» і «Twitter» зареєстровано близько 40 млн. українських акаунтів. Серед них значну частку займають користувачі підліткового та юнацького віку [10]. Соціальні мережі стали настільки популярним видом соціальних медіа, що в багатьох країнах світу, крім

міжнародних соціальних мереж, діють також і власні національні проекти. Україна не є винятком: українські соціальні мережі вже встигли завоювати чималу частку аудиторії й продовжують активно розвиватися.

Розвиток українських соціальних мереж розпочався з березня 2014 року. Поштовхом до цього стали події Євромайдану 2013-2014 рр., анексія Криму та початок воєнних дій на Донбасі, які загострили проблему підкреслення національної самобутності українців, у тому числі – у кіберпросторі. Таким чином, в Україні існує близько 10 соціальних мереж, новачками серед яких є WEUA.info, Connect.ua, Friends.ua, мережа «Українці» (ukrainci.org.ua), мережа «vReale» (vreale.net), «МетаКонтакт», Druzi.org.ua, kozakam.com, combine.pp.ua, ukrface.com.ua та інші. Усі вищезазначені соціальні мережі створені 2014 року, у період Революції гідності, яка позначилася вибухом патріотизму [19].

Кожен із засновників нових соцмереж прагнув об'єднати українців на просторах Інтернету насамперед за національною ознакою. У перші дні запуску українських ресурсів спостерігався помітний ажіотаж та реєстрація учасників, однак, як показує практика, українські користувачі повністю не можуть відмовитися від відвідування вже звичних соціальних мереж.

До позитивних аспектів особистісного розвитку за допомогою Інтернет спілкування можемо віднести подолання комунікативного дефіциту, розширення кола знайомих. При цьому дружба в соціальних мережах часто досить поверхнева.

Деякі підлітки, намагаються бути у центрі уваги, а також додати до свого профілю якнайбільше друзів, у тому числі й за рахунок незнайомих людей. Такий підхід несе потенційну загрозу особистій безпеці підлітка, який часто занадто відкритий у поширенні персональної інформації. Нерідко неповнолітні користувачі створюють по кілька різних профілів (із різними іменами) в одній соціальній мережі, що руйнівним чином позначається на їх самоідентифікації [9].

Варто підкреслити, що сучасна молодь розглядає Інтернет і соціальні

мережі як основне та перевірене джерело інформації. У соціальних мережах користувачі також можуть задовольнити потреби у самовираженні та самореалізації. Таким чином, підлітки використовують соціальні мережі для демонстрації особистої позиції щодо обговорюваних питань, власних 14 досягнень, розробок або творчості. У цьому випадку для значної частини користувачів самовираження стає важливішим мотивом для використання соціальних мереж, ніж спілкування або отримання інформації [37].

Варто зауважити, що соціальні мережі сприяють розвитку електронного навчання й освіти в цілому, пропонуючи нові технічні та методичні засоби. Велика кількість різноманітного відео- й аудіоконтенту створює умови для кращого засвоєння навчального матеріалу. Сучасним вчителям і викладачам потрібно лише спрямувати в правильне конструктивне русло навчальну діяльність підлітків у соціальних мережах та Інтернеті загалом.

Зворотний бік спілкування у соціальних мережах – це відхід від справжнього життя, неможливість налагодити контакти з реальними людьми. І ця проблема дійсно дуже небезпечна: підліток зосереджується на власних переживаннях, перестає спілкуватися з рідними та близькими, так як не знаходить належного розуміння з їхньої сторони. Підлітки втрачають навички прояву інтересу до інших людей у реальному житті [22].

Вплив надмірного використання соціальних мереж як засобу комунікації на реальні взаємовідносини користувача може бути досить відчутним: замкнутість, втрата соціальних контактів і друзів, роздратування під час живого спілкування, втрата навичок вербального та невербального спілкування, невиконання власних обов'язків тощо. Зловживання соціальними мережами може призвести не лише до десоціалізації, але і до деструктивних змін у психіці та поведінці особистості [1].

Проте позитивною рисою соціальних мереж є можливість створення груп за інтересами. Кожен зможе знайти те, що йому до душі. З метою формування безпечної діяльності молоді в Інтернет-мережі необхідно

впроваджувати заходи, які спрямовані на проінформованість молоді щодо ризиків віртуального світу, формування критичного мислення та взаємодії фахівців, які займаються формуванням безпечної діяльності молоді в Інтернет-мережі [5].

Підсумовуючи вищесказане, хочемо виокремити позитивні та негативні сторони використання соціальних мереж.

Позитивними факторами взаємодії сучасних підлітків у соціальних мережах є відсутність перешкод для спілкування, отримання корисної, нової інформації, проведення дозвілля, ознайомлення з відео й аудіо новинками, допомога в навчанні, всебічний розвиток.

Серед негативних аспектів користування соціальними мережами можна назвати такі: залежність від соціальних мереж та Інтернету в цілому, негативний вплив на психофункціональний стан користувачів, незахищеність особистої інформації, не завжди достовірна інформація, відкритий доступ до негативної інформації (он-лайн насилля, порнографія й ін.), фінансові витрати на соціальні мережі [13].

Водночас корисним чи шкідливим буде використання соціальних мереж та Інтернету загалом для користувача, безпосередньо залежить від сформованих у нього навичок інформаційної культури і грамотності. Саме тому сьогодні варто зосередити особливу увагу на навчанні підлітків, підлітків і молоді основам безпечної поведінки в соціальних мережах та Інтернеті [11].

1.2. Залежність від соціальних мереж у підлітковому віці як соціальна проблема

Однією із найбільш обговорюваних проблем сучасної людини є поширення серед молодих людей залежності від спілкування у соціальних мережах. Соціальні мережі в Інтернеті в сучасному вигляді існують менше десяти років, і за цей час набули значної популярності серед молоді.

Активність в соціальних мережах дає можливість підліткам підтримувати постійні контакти з широким колом знайомих, отримувати від них актуальну інформацію, шукати однодумців або осіб, близьких за інтересами, та обговорювати з ними важливі питання, презентувати себе та свої досягнення й отримувати визнання інших, шукати роботу та заводити ділові контакти, обмінюватись фотографіями, аудіо та відеозаписами тощо.

Зокрема К. Янг вказує, що термін «Інтернет залежність» позначає велику кількість проблем поведінки та контролю над потягами, одною з яких є пристрасть до віртуальних знайомств – надмірність знайомих та друзів в мережі [35].

Н. Єгоров вважає, що Інтернет-адикції являють собою групу різних поведінкових залежностей, де комп'ютер та доступ до мережі виступає лише засобом їхньої реалізації, а не об'єктом. Серед таких залежностей автор виокремлює Інтернет-адикцію взаємовідносин, за якої адикти годинами спілкуються в чатах і таким чином замінюють реальну адикцію відносин на віртуальну [14].

О. Гузьман, Н. Ляшенко проявом комп'ютерної залежності вважають непомірне спілкування «он-лайн» з друзями в соціальних мережах та зазначають, що воно має значне поширення серед підлітків і більшою мірою характерне для дівчат та юнаків старшої вікової групи, і пов'язують це з бажанням молодих людей розширити коло спілкування, різнобічно презентувати свою особистість або скласти інший, більш привабливий, бажаний та нереальний власний образ [49].

Серед чинників, що сприяють формуванню Інтернет-залежності, дослідники називають особливості Інтернет-середовища (інтерактивність, анонімність, контрольованість, відсутність обмежень тощо), індивідуальні особливості людини (шизоїдна та нестійка акцентуація, тривожність, сором'язливість, низька комунікабельність, незадоволеність комунікативних або сексуальних потреб, занижена самооцінка тощо, орієнтація на Інтернет-субкультуру та ідеалізація Інтернету) та особливості соціальної ситуації

(самотність, відсутність взаєморозуміння в родині, труднощі у взаємодії з однолітками).

Так, Х. Турецька запропонувала трикомпонентну модель чинників Інтернет-залежності, згідно з якою до рівня базових передумов було віднесено:

- соціальну ситуацію, викликану дезінтеграцією суспільства та руйнуванням традиційних форм життєдіяльності і взаємодії людей, можливості, що надає віртуальне середовище, та персоніфікацію взаємодії людини з комп'ютером;
- до рівня необхідних умов – наявність у схильних до цієї адикції певних психологічних особливостей (інтровертованості;
- високої потреби у близькому, інтимному спілкуванні та тривожності й несміливості в ситуаціях соціальної взаємодії;
- високого рівня абстрактного мислення, індивідуалізму, неконформності);
- до рівня достатньої умови – наявності позитивних настанов щодо Інтернету та негативних – щодо зовнішнього світу і власного «Я» [31]

О. Камінська в якості передумов виникнення залежності від віртуальних знайомств називає почуття невпевненості у собі, низьку самооцінку, невідання встановлювати соціальні контакти [30].

Залежність від Інтернет-спілкування, віртуальних знайомств, взаємовідносин в Інтернеті більшістю дослідників розглядається як вид Інтернет-залежності. Остання частіше за все визначається як нав'язливе бажання увійти до Інтернету і нездатність вийти із нього [20]. Проте звичка систематично відвідувати власну сторінку в соціальній мережі, бажання постійно перебувати у взаємодії з представниками своєї віртуальної спільноти, віддання переваги віртуальному спілкуванню над реальним ще не СВДЧИТЬ про наявність у людини адикції.

Певна залежність від соціальних мереж як зручного інструменту підтримки соціальних контактів є нормальним культурно обумовленим

СТАНОМ сучасної людини, результатом адаптації до життя в умовах інформаційного суспільства.

При визначенні залежності від соціальних мереж ми виходили з того, що адикція є станом особистості, котрий характеризується формуванням у неї стійкої надмірної емоційної прив'язаності до певної активності, внаслідок чого особа втрачає здатність свідомо контролювати її частоту, тривалість й інтенсивність та узгоджувати її з іншою життєво важливою діяльністю. Адикція проявляється в постійному або періодичному переживанні залежною особою невтримного і невгамовного потягу до певної активності і призводить до її здійснення у таких межах, які мають руйнівний, деструктивний характер [45].

Таким чином, залежність від соціальних мереж можна визначити як вид адикції, стан особистості, що характеризується нав'язливим прагненням до маніпулювання власними даними та взаємодії з іншими користувачами в соціальній мережі та нездатністю контролювати тривалість та інтенсивність даної активності й узгоджувати її з іншою життєво важливою діяльністю, незважаючи на можливі негативні наслідки.

Найчастіше, коли діти поринають у віртуальний світ, вони не можуть йому протистояти. Підлітки ще не мають необхідних психологічних механізмів захисту, і, отже, їх психічна система страждає, що виражається в появі нападів панічного жаху, тривоги, болючого роздратування, нічних кошмарів, нав'язливих станів. У підлітків при постійній взаємодії з комп'ютером порушується режим харчування, вони втрачають відчуття часу і можуть не спати цілодобово.

Окремо розрізняють психологічну залежність від комп'ютерних ігор (кіберадикції).

Кіберадикції (залежність від комп'ютерних ігор) підрозділяється на групи в залежності від характеру тієї чи іншої гри:

1. Рольові комп'ютерні ігри (максимальний відхід від реальності).
2. Нерольові комп'ютерні ігри (прагнення до досягнення мети - пройти

гру, азарт від досягнення мети, набору очок) [28].

Підліток, що страждає комп'ютерною залежністю, як правило, приділяє менше уваги навчанню і виконання різноманітних соціальних функцій.

Під впливом комп'ютерної залежності у підлітка може сформуватися адиктивна поведінка, яка характеризується прагненням піти від реальності за допомогою зміни свого психічного стану. Відбувається процес, під час якого дитина не тільки не вирішує важливих для себе проблем, але й зупиняється в своєму особистісному розвитку. Захоплюючись комп'ютером, підліток менше приділяє часу своїм реальним захопленням і постійно прагне повернутися у віртуальний світ.

У групу ризику найчастіше потрапляють хлопчики, адже у них від природи більше, ніж у дівчаток, розвинені конкурентність, змагальні мотиви, прагнення до першості.

Основною групою ризику розвитку комп'ютерної залежності є підлітки у віці від 10 до 18 років.

У зв'язку з цим, доцільно визначити, який вплив на формування особистості підлітка з боку соціальних мереж Інтернет є позитивним, а який чинить негативний ефект в розвитку підростаючого члена суспільства.

Так, до позитивних факторів впливу можна віднести наступні [21]:

- розвиток соціальної компетентності як умова успішної соціалізації та адаптації підлітка в суспільстві, можливості подальшої його самореалізації [3];
- розширення психологічного досвіду;
- реалізація потреб:

а) потреба в стимуляції, важлива в підлітковий період, коли відбувається орієнтація на значущих, авторитетних суб'єктів, які виступають прикладом в тій чи іншій області для підлітка;

б) потреба бути впізнаним, часто несвідома, реалізована соціальними мережами в рамках компенсаторного процесу, коли в

реальному світі підліток переживає почуття соціальної депривації, дефіцит соціальної підтримки;

в) потреба в подіях, коли для підлітка необхідно підтримувати високу динаміку життя;

г) потреба в структуруванні часу, що включає ритуали, процедури, способи проведення часу;

д) потреба в досягненнях і визнаннях;

- розширення можливостей і навичок самопрезентації;

- реалізація можливості програвання різних ролей, що може виступати в якості своєрідного психологічного тренінгу, під час якого знижується психоемоційне напруження, підвищується самооцінка, тренуються ті чи інші навички в рамках комунікації.

Проте, набагато більше уваги на сьогоднішній день приділяється негативним аспектам впливу соціальних мереж на формування особистості підлітка, з яких можна виділити наступні деструктивні елементи:

1. Інтернет-адикція, або Інтернет залежність. В даному випадку відбувається зсув адиктивної, схильної до залежності, особистості в мережі Інтернет, віртуальну реальність, де з'являється можливість заповнити ті чи інші відсутні сфери життя.

Таким чином підліток вирішує деякі проблеми (брак спілкування, низька залученість в суспільне життя, відсутність уваги з боку членів сім'ї, відсутність захоплень і т.д.) за допомогою заміщення реальності віртуальним світом, в якому створюється ілюзія побудови якісно нового життя в рамках соціальної мережі, яка, крім іншого, може вестися анонімно, що представляє, з одного боку, безпеку користувачеві, з іншого боку – безкарність і відсутність моральної відповідальності за дії усередині мережі.

Зворотною стороною Інтернет-адикції виступає психоемоційне напруження і негативні поведінкові прояви та переживання при неможливості з будь-якої причини відвідати соціальну мережу [3].

Безумовно, час, що витрачається на відвідування соціальних мереж та

Інтернет -середовищі в цілому, знижує активність підлітка в інших сферах діяльності – в тому числі приділяється недостатньо уваги фізичному розвитку, що, отже, здатне негативно вплинути на розумові процеси і психоемоційний стан підлітка;

2. Кібербулінг, є основним майданчиком якого стають соціальні мережі. Який нерідко веде до гострих психічних переживань, здатним перерости в психологічну травму (тривогу).

Вплив кібербулінгу в даному випадку аналогічний впливу підліткової агресії однолітків, а також такі особливості впливу Інтернету на підлітків, як тривожність, низький рівень комунікативних та інтелектуальних здібностей, уникання реальних соціальних контактів, з наявними батьківськими установками на ворожість.

Отже, не зважаючи на те, що соціальна мережа стає інструментом компенсаторного процесу, яка надає можливість створити максимально комфортне і знайоме середовище для підлітка, в якому він може вибудувати комунікації, для підлітків, які вже мають високий поріг тривожності, соціальну взаємодію в рамках Інтернет – спілкування надає більшою мірою негативний вплив на ведення комунікаційної діяльності в реальному житті.

Висновки до першого розділу

Соціальні мережі – один із соціальних інститутів, який тією чи іншою мірою виконує замовлення суспільства та окремих соціальних груп щодо певного впливу на населення в цілому, в тому числі й на окремі вікові та соціальні категорії

Позитивними факторами взаємодії сучасних підлітків у соціальних мережах є відсутність перешкод для спілкування, отримання корисної, нової інформації, проведення дозвілля, ознайомлення з відео й аудіо новинками, допомога в навчанні, всебічний розвиток.

Серед негативних аспектів користування соціальними мережами можна назвати такі: залежність від соціальних мереж та Інтернету в цілому, негативний вплив на психофункціональний стан користувачів, незахищеність особистої інформації, не завжди достовірна інформація, відкритий доступ до негативної інформації (он-лайн насилля, порнографія й ін.), фінансові витрати на соціальні мережі.

РОЗДІЛ 2

ПРОФІЛАКТИКА ІНТЕРНЕТ ЗАЛЕЖНОСТІ ПІДЛІТКІВ В СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ

2.1. Профілактика залежності від віртуального спілкування у підлітковому середовищі

Стрімкий розвиток комп'ютерних технологій за останні роки накладає певний відбиток на розвиток особистості сучасних школярів. Бурхливий потік нової інформації, застосування комп'ютерних технологій дуже впливає на формування сучасних старшокласників. Суттєво змінюється й структура їхнього дозвілля. Разом із безсумнівним позитивним значенням НТР слід відзначити негативні наслідки цього процесу, що впливають на психічне та фізичне здоров'я старшокласників. Негативним наслідком цього процесу є явище Інтернет-залежності.

К. Янг розробила класифікацію основних видів Інтернет-залежності:

1) комп'ютерна залежність (computer addiction): obsesivna prистрасть до роботи за комп'ютером (програмування, ігри чи інші види діяльності);

2) компульсивна навігація в мережі (net compulsions): компульсивний пошук інформації у віддалених базах даних;

3) перевантаженість інформацією (information overload): патологічна схильність до опосередкованих Інтернетом азартних ігор, онлайн-аукціонів, електронних покупок;

4) кіберсексуальна залежність (cybersexual addiction): залежність від «кіберсексу», тобто від відвідування порнографічних сайтів, обговорення сексуальної тематики в чатах або закритих групах «для дорослих»;

5) кіберкомунікативна залежність (cyber-relational addiction): залежність від спілкування в соціальних мережах, форумах, чатах, групових іграх і телеконференціях, що може призвести до заміни реальних членів сім'ї й друзів віртуальними [50].

Дослідниця Н.В. Коритнікова визначає основні типи інтернет-залежності:

1. Постійні подорожі всесвітньою мережею, пошук різноманітної інформації, так званий вебсерфінг.

2. Надмірна кількість знайомих і друзів у мережі. У людини наявна пристрась до віртуального спілкування і віртуальних знайомств. Постійні значні обсяги листування, систематична участь в різноманітних чатах, вебфорумах.

3. Надмірне захоплення комп'ютерними іграми (ігрова залежність).

4. Реалізація фінансових потреб. Це може бути гра по мережі в азартні ігри, непотрібні покупки в інтернет-магазинах або постійні участі в інтернет-аукціонах.

5. Нав'язливий потяг до відвідування порносайтів і заняття кіберсексом (кіберсексуальна залежність) [36].

Відповідно до нових діагностичних рекомендацій, Інтернет-залежними визнаються підлітки, які проводить у Мережі декілька годин на день і в якій спостерігався щонайменше один із симптомів залежності протягом трьох місяців:

- непереборне бажання ввійти в Інтернет;
- нездатність контролювати свій час в Інтернеті;
- розумове або фізичне виснаження;
- порушення сну чи концентрації уваги;
- дратівливість, депресія, знервованість, труднощі в спілкуванні з людьми в реальному житті.

На думку І. Бурмістрова, А. Рябцевої, Ю. Фомічової, А Шмельова, причинами віртуальної залежності підлітків є підвищені вимоги дорослих, інформаційне перевантаження, нераціональне використання вільного часу, відсутність у батьків контакту з дитиною, дефіцит спілкування в сім'ї, занурення батьків у віртуальний світ, залежність від ровесників, а також те, що дитина залишена сама по собі.

Кіберадикція – це одна з форм деструктивної поведінки, яка виражається у прагненні втекти від реальності і штучно змінити свій психічний стан шляхом фіксації уваги на Інтернет-ресурсах [10]. За стислий проміжок часу в особистості формується нездоланний потяг до користування мережею Інтернет, що негативно позначається на побутовій, навчальній та соціальній сферах діяльності підлітків [29].

Встановлено, що у соціально-педагогічних дослідженнях дефініція «профілактика» перебуває у центрі уваги науковців. До прикладу, у розумінні О.В. Безпалько [2] профілактика «ґрунтується на своєчасному виявленні та виправленні негативних інформаційних педагогічних, організаційних факторів, що зумовлюють відхилення в психологічному та соціальному розвитку підлітків і молоді, в їхній поведінці, стані здоров'я, а також в організації життєдіяльності та дозвілля» [2].

Профілактика у розумінні А.Й. Капської – це «комплекс економічних, політичних, правових, медичних, психолого-педагогічних заходів, спрямованих на попередження, обмеження, локалізацію негативних явищ у соціальному середовищі» [29]. Нині науковцями уже досліджено основні форми (загальну та специфічну) та види (первинну, вторинну) профілактичної діяльності, проаналізовано рівні (індивідуальний, сімейний та соціальний) та підходи (інформаційний, поведінковий, альтернативної діяльності) профілактики.

Для боротьби з цією залежністю спеціалісти з соціальної роботи застосовують різні методи профілактики інтернет-залежності [46].

Індивідуальна профілактика включає в себе систему соціальнопсихологічних, медичних заходів реагування на проблему. На міжособистісному рівні профілактики інтернет-залежності способи впливу соціально-психологічного характеру спрямовані на соціальне оточення інтернет-залежного. Як правило, рекомендується сімейна терапія [31].

Громадська профілактика інтернет-залежності включає соціальні, виховні заходи, що проводяться соціальними працівниками у співпраці з

державними інститутами та громадськими організаціями з метою дослідження впливу Інтернету на різні сфери життєдіяльності та всебічного інформування громадян про ризики Інтернет-користування, виховання інформаційної культури [12].

Науковці виділяють два види профілактики, існуючих на даному етапі розвитку досліджень феномена інтернет-залежності: первинна і вторинна.

Первинна профілактика включає в себе систему заходів попередження виникнення і впливу факторів ризику розвитку інтернет-залежності. Заходи здійснюються як на міжособистісному рівні, так і в масштабах держави, спрямовані на групи ризику і на всю громадськість з метою інформування про причини, прояви, наслідки інтернет-залежної поведінки.

Вторинна профілактика полягає у системі заходів, спрямованих на роботу з наслідками і усунення факторів ризику, головним чином, на індивідуальному та міжособистісному рівні (психологічні консультації, терапія, допомога в соціально-психологічній адаптації і т. д.) [20].

О.А. Виходцева зазначає, що до основних задач первинної профілактики належать такі заходи [8].

По-перше, допомогти підліткови зрозуміти свою проблему та підтримати його у її вирішенні. Тобто фахівець має допомогти підлітку сформуванню свідомого ставлення до власних прав та обов'язків у суспільстві й допомогти усвідомити себе активним членом цього суспільства.

По-друге, для того щоб підліток почувався більш комфортно, психологічно «прийняти» його. Це може знизити психічне напруження та рівень кричного ставлення підлітка до себе. Викладачам важливо вміти розрізняти ставлення до особистості учня та до його вчинків, а також опиратися на позитивні його якості. Таке відношення вчителя до учня під час діагностики схильності до адикцій дасть можливість створити сприятливу атмосферу тісної взаємодії.

По-третє, зрозуміти можливість підлітка протистояти реальності без включення захисних механізмів, наприклад, таких як «втеча у фантазії»,

«втеча у хворобу» або «втеча у песимізм».

По-четверте, соціальний педагог має розуміти, що учень наслідує його поведінку. Його завдання – демонструвати підлітку зразки поведінки, яка включає самоконтроль, вміння працювати над собою та своїми прорахунками та помилками.

Профілактика методом тренінгових занять. Програму загальної первинної профілактики адиктивної поведінки підлітків можна створити у вигляді короткотермінових просвітницьких тренінгів або семінарів для різних категорій. Наприклад, метою таких занять для підлітків є:

- надання інформації щодо основних чинників, ознак, проявів та закономірностей формування соціально прийнятної поведінки;
- обговорення поширеності у середовищі учасників окремих видів соціально прийнятної адиктивної поведінки, їх причин та впливу на життєдіяльність та розвиток людини.

Також важливою є робота із самооцінки учасниками тренінгу власних ризиків щодо формування адикцій у певний момент та в майбутньому, а також визначення шляхів їх мінімізації. Важливим аспектом превентивної роботи є обговорення психологічних впливів, які використовують засоби масової інформації. Насамперед аналіз реклами, яка спрямована на формування у споживачів психологічної залежності від певних товарів та інформаційних продуктів.

Важливим завданням є формування критичного мислення та розуміння власного ставлення до таких впливів. Під час занять важливо визначити норми поведінки, яких необхідно дотримуватись, щоб знизити ризик формування будь-якої залежності. А також важливим є надання інформації підліткам щодо можливостей отримання соціальної та психологічної допомоги у складних життєвих обставинах та під час формування адиктивної поведінки.

Вторинна профілактика адиктивної поведінки спрямована на роботу з підлітками, які вже мають ознаки залежності. Вона спрямована на

запобігання поглибленню залежності, соціальної дезадаптації та переходу у більш небезпечні види адиктивної поведінки. На цьому етапі профілактична робота проводиться у формі групової терапії або груп взаємодопомоги й індивідуальної корекційної роботи. Вона має на меті усвідомлення підлітками ризиків адиктивної поведінки та мотивації її контролю, формування навичок контролю адиктивних потягів, посилення альтернативних інтересів та цінностей, сприяння підтримці людиною позитивних соціальних зв'язків, формуванню навколо неї соціальної мережі спілкування і підтримки [45]/

Важливим напрямом діяльності учителів, соціальних працівників, психологів у наш час є популяризація серед підлітків переваг здорового способу життя. Профілактика даної поведінки набуває особливого значення у підлітковому віці.

По-перше, це період кризового розвитку, що проявляє не лише суб'єктивні явища процесу становлення, але й кризові явища суспільства.

По-друге, саме у підлітковому віці починають формуватися такі важливі якості особистості, як: прагнення до розвитку і самосвідомості, інтерес до своєї особистості та її потенцій, здатність до самоспостереження та самореалізації. Якщо фахівець спирається на них, то це могло би стати однією із найважливіших складових частин профілактики адикцій.

Отже, слід зазначити, що вирішуючи проблему успішної профілактики залежності підлітків від кіберпростору слід звернути увагу на характер впливу Інтернет-простору на психічні та фізичні особливості особистості підлітка, і наслідки, які можуть бути зміщені в ту чи іншу сторону в залежності від впливу зовнішніх (соціальних) і внутрішніх (психічних) факторів, а так само на соціалізуючі та виховні можливості комп'ютерних ресурсів, виходячи з особистісних особливостей людини [50].

2.2. Методи та технології соціальної роботи з підлітками, які мають інтернет -залежність від соціальних мереж

Профілактика адиктивної поведінки – це науково обгрунтована діяльність, спрямована на мінімізацію факторів соціального ризику, створення оптимальної соціальної ситуації розвитку особистості, різних видів її активності, розкриття внутрішнього потенціалу, пов'язана з виявленням та виправленням негативних інформаційних, педагогічних, психологічних факторів, що зумовлюють відхилення в психічному і соціальному розвитку дітей і молоді.

Суттєву роль у сучасній профілактичній роботі відіграють профілактичні інтервенції (цілеспрямований вплив на цільову групу профілактики з метою зміни її ставлення до проблеми і подолання факторів, що призводять до проблеми), завдання яких полягає у тому, щоб змінити некоректні й сформувані стійкі адекватні установки щодо проблеми та поведінки, сформувані вміння і навички, необхідні для попередження і подолання проблем, а також для задоволення власних потреб безпечним і ефективним шляхом [21].

Усі профілактичні дії згідно з рішенням ВООЗ диференціюються на первинні, вторинні, третинні. Первинними визначаються такі, що виконуються у здоровому середовищі, їх завдання -попередження виникнення у середовищі ровесників певного негативного явища та проблем, пов'язаних із ним.

Соціальна робота з підлітками щодо попередження залежності від мережевих ігор та її мінімізації передбачає такі напрями:

- просвітницька робота з формування ціннісного ставлення до власного здоров'я, створення умов для самореалізації підлітків у спорті, творчій діяльності, позитивне мотивування підлітків;
- просвітницька робота з підлітками та їх батьками щодо формування

знань про позитивний вплив та негативні наслідки мережевих ігор, контроль часу перебування в мережі, усвідомлене використання таких ігор;

– соціальна робота з групою ризику, до якої входять підлітки, що виховуються в сім'ях з низьким виховним потенціалом та сім'ях, в яких немає можливості у батьків контролювати час перебування підлітків у мережі, яка передбачає мотивування до раціонального використання часу перебування в мережі, відпрацювання навичок нової моделі поведінки, заохочення підтримуючого середовища (батьки, родичі, однолітки, друзі).

Основу профілактичних заходів та програм щодо попередження залежності підлітків від мережевих ігор становить стратегія нормалізації [44], згідно з якою небажане явище (безконтрольне перебування гравців у мережі) обмежується, контролюється у часі.

При цьому на першому етапі соціальної профілактики застосовується модель контрольованого впливу (визначаються, пропагуються норми припустимої поведінки та формуються її навички, навички самоконтролю власної гри у мережі). Частково на цьому етапі профілактичної роботи можуть впроваджуватись моделі стратегії попередження та подолання, зокрема: поширення фактичних знань, навчання позитивній поведінці, формування здорового способу життя.

У профілактиці залежності від мережевих ігор варто враховувати специфічні риси сучасних підлітків як покоління Digital Natives, соціально-психологічні особливості підлітків, що складають групу ризику, усвідомлені та неусвідомлені мотиви, що спонукають підлітка тривалий час проводити у грі, основні потреби підлітків групи ризику. Враховуючи, що для сучасних підлітків важливою є візуалізація інформації, соціальну рекламу щодо загроз неконтрольованого перебування у мережі та мережевих ігор необхідно поширювати в Інтернеті.

Варто зазначити про необхідність систематичної соціально-профілактичної роботи з підлітками та їх батьками. Зміст соціально-профілактичних програм має містити заходи, що акцентують увагу на трьох

ОСНОВНИХ завданнях:

- підсилення емоційних зв'язків з рідними та друзями; переключення уваги на інші сфери діяльності, особливо, пов'язані із творчістю та суспільно корисні;
- створення умов для успішної реалізації в різних видах діяльності та публічного визнання (успішність у реальному, а не віртуальному світі).

До психологічних умов запобігання Інтернет-залежної поведінки підлітків відносяться:

- а) розвиток та сприйняття себе як цілісної особистості;
- сприяння адекватному самооцінюванню, підкріплення позитивної „Я - концепції”, оволодіння прийомами самопізнання (інтроспекції, рефлексії);
- розвиток у підлітків свідомого прийняття дійсності, переживання якої відбувається за принципом “тепер-та-зараз”;
- усвідомлення негативного впливу технологій Інтернет на свою особистість (когнітивний компонент);
- б) розвиток емпатії, вміння адекватно виражати свої емоційні стани, в тому числі і негативні; керувати своїми емоціями загалом (емоційний компонент);
- в) формування впевненості у собі;
- г) організація цілеспрямованого засвоєння навичок спілкування, вміння встановлювати нові соціальні контакти; формування умінь визначати позитивні життєві програми, приймати самостійно рішення, виконувати особливі стратегії взаємодії, спрямовані на поліпшення свого становища у соціумі;
- д) формування здатності до самоконтролю у різноманітних життєвих ситуаціях (поведінковий компонент).

Щодо здійснення батьківського контролю важливо застосовувати і різне програмне забезпечення.

Встановлення будь-якої з програм залежно від операційної системи комп'ютера допоможе відфільтрувати шкідливий вміст; з'ясувати, які сайти відвідує підліток; встановити тимчасові рамки використання Інтернету (або комп'ютера); блокувати небажані дії маленького користувача в Мережі.

Найбільш популярними програмами батьківського контролю є:

"Додаткова безпека" в Windows 7 - забезпечить збереження особистих даних від усіх можливих загроз;

"Безпека" в Windows Live - допоможе встежити за контактами та інтересами підлітка навіть з іншого комп'ютера;

"Батьківський контроль" в Windows Vista – з її допомогою ви можете визначити час, коли дитина може зайти в систему, а також за допомогою фільтра встановити заборону або до окремих ігор, вузлам, програмам [22].

Можливі способи протидії uzалежненням неодноразово були описані у спеціальній літературі, найчастіше до них відносять: спеціалізовані служби підтримки (телефонні або Інтернет), індивідуальну чи групову психотерапію та ін. Часто автори вказують на необхідність цілеспрямованих педагогічних впливів [11].

Подолання uzалежнення від інтернету передбачає:

постановку і формування значущих цілей;

розвиток різносторонніх інтересів;

актуалізацію і формування мотивів значущої діяльності; формування позитивних установок;

формування почуття відповідальності;

формування значущих цінностей;

надання необхідної допомоги тощо.

Цьому повинна передувати робота з виявлення та усунення причин та супутніх чинників, що сприяють формуванню uzалежнення, подолання неоптимальних психічних станів, оскільки uzалежнення – не що інше, як реалізація неусвідомленого бажання позбутися їх, паталогічним шляхом, через ілюзорну втечу від проблем, від реальної дійсності в привабливий, але

оманливий віртуальний світ.

Науковці також виділяють наступні методи профілактики інтернет залежності підлітків:

- інформаційний (забезпечення необхідною інформацією з проблем залежностей від комп'ютерних та азартних ігор у підлітків);
- метод поведінкових навичок (аналіз і програвання конкретних життєвих ситуацій, які сприяють розширенню знань шляхом обговорення та аналізу проблем, пов'язаних з інтернет залежністю);
- конструктивно-позитивний метод (організація та проведення тренінгів та ігор, спрямованих на підвищення психологічної стійкості, зняття напруги, зниження рівня тривожності, підвищення впевненості і т.д.)

Етапами профілактичної діяльності можуть стати наступні складові:

1. Діагностичний, що включає в себе діагностику особистісних особливостей, які можуть вплинути на формування адиктивної поведінки (підвищена тривожність, низька стресостійкість, нестійка я-концепція, низький рівень інтернальності, нездатність до емпатії, некомунікабельність, підвищений егоцентризм, низьке сприйняття соціальної підтримки, стратегія уникнення при подоланні стресових ситуацій, спрямованість на пошук відчуттів та ін), а також отримання інформації про становище дитини в сім'ї, про характер сімейних взаємин, про склад сім'ї, про його захоплення і здібностях, про його друзів і інших можливих референтних групах.
2. Інформаційно-просвітницький етап, який являє собою розширення компетенції дитини в таких важливих областях, як психосексуальний розвиток, культура міжособистісних відносин, технологія спілкування, способи переборення стресових ситуацій, конфліктологія і власне проблеми адиктивної поведінки зі розглядом основних адиктивних механізмів, видів аддиктивної реалізації, динаміки розвитку адиктивних процесів та наслідків [32].
3. Тренінги особистісного зростання з елементами корекції окремих

особистісних особливостей і форм поведінки, що включають формування і розвиток навичок роботи над собою

Профілактика Інтернет-залежності сьогодні – складна багатоаспектна проблема, яка обумовлена особистісними, соціальними і сімейними чинниками. Профілактична робота з сім'єю, батьками є важливим елементом профілактичної програми. Ця діяльність передбачає вирішення кількох завдань: виховних (усвідомлення дорослими членами сім'ї важливості і необхідності спеціальної роботи з підлітками щодо попередження формування залежності і хворобливого захоплення інтернетом); освітніх (освоєння основних прийомів організації сімейної профілактики і методів конструктивної взаємодії з педагогами і психологами).

Програми з профілактики для підлітків повинні бути різноманітні й цікаві, засновані не стільки на дидактичних методах, скільки на інтерактивних прийомах: діалогах, групових дискусіях, тренінгах і так далі [26].

2.3. Формування безпечної поведінки підлітків в Інтернет середовищі (програма профілактики)

Мета програми: допомогти учням усвідомити небезпеку інтернетзалежності та формувати здатність до самоконтролю (обмеження часу перебування в мережі).

Режим роботи групи: програма складається з 5 занять, тривалістю 40-45 хвилин, які проводяться щотижня.

Форма проведення зустрічей: соціально -психологічний тренінг.

Очікувані результати: усвідомлення негативних наслідків Інтернет залежності, профілактика та зниження рівня адикції.

Заняття 1

1. Інформаційне повідомлення

У нашому житті ми настільки звикли до користування Інтернетом, що часом не уявляємо своє життя без нього. Перед нами постає питання як інтернет впливає на наше життя.

Існують певні труднощі, виявлені в процесі анкетування, над якими ми будемо працювати. Для цього нам необхідно прийняти правила роботи в групі.

2. Погодження правил роботи в групі

Учасниками групи пропонуються правила роботи на заняттях:

Відвідувати всі заняття.

Говорити від свого імені, про себе.

Один говорить – усі слухають.

Добровільна участь у виконанні вправ.

Обговорювати дію, а не особу, нікого не критикувати.

Конфіденційність.

Правила додаються у процесі заняття.

3. Вправа «Позитивні і негативні сторони інтернету»

Інструкція: На стікерах салатого кольору напишіть все позитивне, що Ви отримуєте від Інтернету, на стікерах синього кольору все, що Ви вважаєте негативним. Для роботи маєте 5 хвилин.

Зачитування учасниками вголос та коментарі автора. Зворотній зв'язок.

4. Вправа «Улюблена гра»

Очікування: навчитися стримуватися від участі в ігри на мобільному телефоні; повірити в необхідність змінити роль мобільного телефона у власному житті.

Обладнання: мобільний телефон, аркуш паперу, кольорові олівці. Інструкція. Чітко виконуйте вказівки психолога, не обговорюйте того, що відбувається, поки не настане відповідний етап заняття. Відкрийте (завантажте) і запустіть улюблену гру. За командою розпочинаємо грати (2-

Зхв.) За наступною командою малюємо будинок своєї мрії.

Все повторюється кілька разів.

Підсумки:

а) порівняйте результати обох видів діяльності. Який з них Вам подобається більше? Чому? Чи не виникало у Вас бажання переключення тільки на один вид діяльності? На який саме? Чому?

б) який вид діяльності Ви можете назвати більш корисним для себе і для людей, що Вас оточують? Чому?

5. Релаксаційна вправа «Струмочок»

Сядьте зручно і заплющте очі. Дихайте глибоко і спокійно. Уявіть собі, що ви знаходитесь в чудовому гаю. Ось ви вже біля маленького струмочка, який є окрасою гаю. Ви нахиляєтеся і торкаєтесь до прохолодної води, відчуваєте її свіжість і чистоту. Ви набираєте в долоньки води і вмиваєте своє обличчя. Вода додає вам сили. Сідаєте на красиву галявину і рукою проводите по м'якій ніжній траві, яка густим килимом стелиться довкола. До струмочка приходять звірята напиться води. Ви з задоволенням спостерігаєте за ними. Ви відпочиваєте. Теплі промені сонця зігрівають ваше обличчя. Ви – розслаблені і спокійні. Насолоджуйтеся станом спокою і задоволення.

Настав час повертатися. Візьміть з собою відчуття спокою і легкості. Зосередьтеся на своєму диханні. Ще раз глибоко вдихніть повітря, плавно видихніть, посміхніться і відкривайте очі.

6. Вправа «Зворотній зв'язок»

Учасники групи діляться враженнями від проведених занять: виділяють окремі вправи, які їм найбільше сподобалися, розповідають про те, чого навчилися, що було важливим. Пропонують свої доповнення, побажання, які можна буде врахувати наступного заняття.

Заняття 2

1. Вправа «Мій настрій»

Учасникам групи пропонується зручно сісти, заплющити очі, прислухатися до свого внутрішнього стану, при цьому намагаючись повністю розслабитися і уявити собі щось дуже приємне, красиве. По команді тренера всі відкривають очі і діляться своїми відчуттями, розповідаючи про те, що вони собі уявили.

2. Повторення *правил роботи групи*.

3. Вправа «Суперловець»

Мета: вияснити, що об'єднує всі комп'ютерні і телефонні ігри.

Обладнання: 10 кульок для гри в пінг-понг (настільний теніс).

Інструкція: Пригадайте фільм про Гарі Поттера в момент, коли у Хогвардс вони грали у свою знамениту гру. Хто з вас хоче першим побути в ролі Гарі Поттера. Всім відомо, що він грав на позиції ловця. Отже, хто бажає побути ловцем? Коли вибір зроблено посередині кімнати стає ловець. Інші учасники групи розбирають тенісні кульки. Навпроти ловця на відстані близько двох метрів стає один з учасників і за командою тренера кидає кульку. Завдання гравця: кинути кульку так, щоб ловити її було якнайзручніше. Завдання ловця – зловити кульку. Це – перший раунд. В другому раунді додається ще один гравець. В третьому – ще один і так далі. Всі гравці повинні стояти півкругом на однаковій відстані від ловця і кидати кульки одночасно. Ловець перемагає тільки в тому випадку, якщо зловить всі кульки від максимальної кількості гравців. В тому самому випадку і гравці теж виграють. Якщо хоч одна кулька падає на підлогу, всім зараховується програш. Після закінчення гри ловець міняється.

Важливо, щоб кожен учасник групи побував один раз на місці ловця і не менше двох на місці гравця.

Зворотній зв'язок

Які емоції ви відчували, як ловець? А які емоції відчували, будучи гравцем? На якій позиції вам сподобалось більше? Чому? Як ви вважаєте, чому на позиції ловця ніхто жодного разу не вигравав?

Підсумки

Збільшення кількості кульок символізує суть комп'ютерних ігор та інтернету, орієнтованого на те, щоб бути яскравішим і масштабнішим. Рано чи пізно людина не в змозі його охопити і стає безпорадною перед зростанням кількості і ускладненням інформації.

4. Вправа «Привітання з Днем народження».

Обладнання: аркуш паперу, кольорові олівці.

Інструкція: Ви щойно згадали про дуже важливу подію. Сьогодні – День народження найдорожчої для Вас людини. Це може бути мама, сестра, брат, друг чи подруга. Ви можете побачити цю людину сьогодні ввечері. Знайдіть в інтернеті привітальну листівку. Завантажте її на свій телефон для того, щоб розмістити її і соціальних мережах. Вправа містить елемент змагання: ми обговоримо ваші листівки і виберемо найкращу. Починайте!

(Через 30 секунд)

Відкладіть телефони вбік. У мене для Вас сумна новина. Щойно на ваші телефони надійшла смс з повідомленням про пошкодження мережевого кабелю: інтернету не буде дві доби. Ваш комп'ютер на ремонті, а поповнити рахунок мобільного оператора зможете також тільки завтра. Вам дуже важливо привітати іменинника, але після дзвінків на пошту і в магазин виявилось, що там подібних листівок немає. Що Ви зробите? Може використаєте олівці і папір? Спробуйте! Маєте 10 хвилин.

Підсумки

Подивіться на результати вашої роботи? Вам подобається? Як думаєте, що було б приємніше іменинникові, прочитати в соціальних мережах листівку, яку створили інші, чи взяти в руки листівку, виготовлену власноруч для тих, кого ви любите? Чи варто кожний раз звертатися до простішого шаблонного способу? Чи можливо хоч час від часу звертатися до більш трудомісткого, але приємнішого шляху?

5. Вправа «Місце моєї мрії»

Сядьте зручно, заплющте очі. Уявіть собі якесь прекрасне місце, де б ВИ хотіли побувати. Перенесіться думкою туди. Ви вже там. Насолоджуйтеся перебуванням у місці своєї мрії. Я буду повільно рахувати від 5 до 0.

5 – ви почуваетесь комфортно, 4 – вам затишно і приємно, 3 – ви впевнені у собі, 2 – ви відчуваєте задоволення від своєї подорожі, 1 – ви сповнені сили і енергії, 0 – ви повертаєтеся, у вас чудове самопочуття.

Розкажіть, де ви побували? Що бачили? Що відчували?

6. Вправа «Зворотній зв'язок»

Учасники групи діляться враженнями: проведених вправ розповідають про те, що їм сподобалося, або не сподобалося, що нового вони зрозуміли, відчули, що було важливим?

Чи можна хоч час від часу обійтися без мобільного телефону? Чому це важливо?

Заняття 3

1. Вправа «Спостереження»

Учасникам пропонується поділитися на пари, бажано вибирати з групи того, кого найменше знаєте. Протягом 3-х хвилин мовчки дивіться один на одного.

По завершенні часу, протягом 3-5 хвилин по-черзі поділіться з напарником своїми спостереженнями, враженнями, тобто тим, про що ви довідалися.

В кінці кожен учасник ділиться враженнями від почутого.

2. Повторення правил роботи групи.

3. Вправа «Найкращий гравець»

Обладнання: 10 кульок для гри в пінг-понг (настільний теніс).

Правила гри такі ж як і у грі «Суперловець», але є відмінності.

Гравці кидають кульки по черзі, стоячи навпроти ловця. Вони мусять влучили в ловця, але стараються кидати так, щоб він їх не зловив. Ловець перемагає, якщо йому вдасться зловити всі кульки, при цьому вже спіймані він не має права класти на підлогу чи ще кудись, усі кульки мусить тримати в руках. Переможцем стає гравець, чию кульку ловець не зміг зловити, але вона торкнулася його.

Не менш важливо, щоб кожен учасник групи побував хоча б одного разу на місці ловця і не менше двох – на місці гравця.

Зворотній зв'язок

Що змінилося? Які емоції ви відчували, як ловець? А які емоції відчували, будучи гравцем? На якій позиції вам сподобалось більше? Чому?

Обговорення в колі

Після рухливої частини вправи учасники повертаються в коло і дають відповіді на наступні питання.

-Чи бачите ви схожість між цими рухливими іграми і іграми комп'ютерними?

-Чи погоджуєтесь ви з думкою про те, що в іграх на телефоні так само легко виграти на початку?

-Які при цьому емоції відчуває людина?

-Назвіть хоча б одну гру, в якій ви пройшли всі рівні і стали абсолютним переможцем.

-Як думаєте чому так мало?

-Що ви відчували коли не могли пройти наступні рівні?

-Чи варті всі попередні перемоги відчуттів, які ви переживаєте під час неминучого провалу?

-Як ви плануєте використовувати набутий досвід у майбутньому?

4. Вправа «Привітання»

Мета: спробувати вияснити, чи може віртуальне спілкування замінити

реальне?

Обладнання: Мобільні телефони, що мають вихід в інтернет, папір, ручки.

Інструкція:

Всі учасники діляться на пари. Кожен учасник отримує завдання в конверті (5 хвилин для підготовки).

Завдання в конвертах для учасників: кожному необхідно вигадати три новини: інформативну (оголошення якоїсь події), сумну і радісну. Ці новини не повинні містити жодного зв'язку з реальними знайомими людьми. Нехай вони стосуються кінозірок, літературних, або кіно- чи телевізійних персонажів, можливо домашніх (але теж вигаданих) тварин.

Через 5 хвилин

Зараз ви обміняєтеся першими новинами, перешліть їх з допомогою текстового повідомлення (смс, viber, WhatsApp, тощо). Зосередьтеся на відчуттях. Маєте 5 хвилин, щоб обговорити ці новини, але так само з допомогою текстових повідомлень.

Зараз настав час обмінятися другими новинами. Передайте їх партнерові, записавши на аркуші паперу. Обговорити їх можете в такий самий спосіб, як і передали. Маєте 5 хвилин.

Переходимо до третіх новин. Розкажіть їх один одному, обговоріть їх у живому спілкуванні. Маєте 5 хвилин.

Підсумки

Який вид спілкування вам сподобався найбільше? Чому? Які емоції ви переживали в першому випадку? А в другому? В третьому? Яким способом вам вдалося за найкоротший час передати найбільше інформації? В яких випадках все-таки варто вдаватися до записок? В яких – до текстових повідомлень?

5. Рухлива вправа «Довірся мені»

Учасникам пропонують об'єднатися в пари. У приміщенні в хаотичному порядку розставляють стільці. Після цього одному з учасників зав'язують очі. Протягом 2 хвилин партнер повинен провести його крізь усі перешкоди у приміщенні. Подолати цю відстань треба стрибаючи на одній нозі. Важливо також ні з ким не зіткнутися. Потім партнери міняються місцями. В кінці відбувається обговорення: які відчуття ви переживали? Чи відчували ви підтримку партнера? Чи змогли ви повністю йому довіритися?

6. Вправа «Зворотній зв'язок»

Заняття 4

1. Вправа «Привітання»

По черзі підійдіть і привітайтеся з кожним членом групи і побажайте йому чогось світлого і гарного.

2. Повторення правил роботи групи.

3. Вправа «Терези»

Обладнання: мобільні телефони, настільні та рухливі, але можливі для проведення в класі, ігри

Інструкція для психолога: Основна ідея в тому, щоб показати учням, що комп'ютерна гра поступається тій самій грі, проведеної в реальному житті. Психолог підбирає ряд безкоштовних відеоігор, що імітують реальні настільні та рухливі ігри. Важливо, щоб вони займали мінімум місця і їх можна було б легко скачувати.

Інструкція для учасників: Візьміть свій телефон до рук. Завантажте з PlayMarket одну з ігор: шахи або шашки. Зіграйте одну (шахи), дві-три (шашки) партії на телефоні.

Повторіть те саме, але з одним (кількома) із учасників групи на

звичайній (не віртуальній) таблиці з фігурами.

Підсумки

Чи сподобалася вам гра? Який спосіб гри вам сподобався більше?

Чому? Якому способу гри віддаватимете перевагу після цього заняття?

4. Вправа «Імітація»

Обладнання: мобільні телефони

Інструкція: Візьміть свій телефон до рук. Займіть зручне положення.

Найближчий час ви матимете можливість провести з телефоном, займаючись тим, чим забажаєте. Починайте. Не міняйте положення свого тіла. СТОП! Я підйду до кожного з вас, заберу телефон і покладу його на край столу. Ви можете продовжувати рухи пальцями, імітуючи діяльність з телефоном. Але подумки зосередьте свою увагу на фізичних відчуттях. В жодному разі не міняйте положення тіла. Намагайтеся запам'ятати все, що Ви відчуваєте. Це триватиме 5 хвилин.

Підсумки

Як змінювалися ваші відчуття? Чому так відбувалося? Чи знаєте ви, що ваше тіло відчуває те саме при вашій діяльності з телефоном завжди? Як ви думаєте, чому ви не відчуваєте цього? Які висновки з цього можна зробити?

5. Вправа «Привітання»

Обладнання: Підготовлений набір фраз.

«Я Вас люблю, але між нами все закінчено»

«Світ жорстокий, але я вірю, що кожна людина може бути доброю»

«Пробачити можна все, окрім підлості. Втім, і підлість теж»

«Минуле слід пам'ятати, та жити варто майбутнім»

«Не слід сумувати за тим, що не можна змінити минуле. Варто чинити так, щоб подібного бажання не виникало»

Фрази можна міняти, їх кількість також може бути різною.

Інструкція: Бажаючий підходить і бере аркуш з фразою. Читає її

подумки, а потім виразно і голосно. Інші учасники групи по черзі повторюють ці фрази, але намагаючись не повторити жодну інтонацію, з якою фраза вже звучала з уст інших учасників групи. Варіант: можна вимовляти фрази, звертаючись до уявної особи. Також можна накидати силует цієї особи на дошці, використати вішалку чи інший предмет тощо. Підсумки

Що нового ви відкрили собі під час проведення цієї вправи? Чи часто, на вашу думку, інтонації повторювалися? Чи змінювалися від цього зміст і суть фрази? Чи можливо це передати через інтернет, навіть якщо використовувати смайлики чи інші значки та ілюстрації?

Зворотній зв'язок.

Яку роль відіграє спілкування в нашому житті? Чому це важливо? Як ви плануєте використати набутий досвід у майбутньому.

6. Вправа «Закладка в книгу»

Вам необхідно придумати оригінальну закладку в книгу. Вона може мати вигляд якогось звірятка, дерева, чогось іншого. Намалуйте на картоні образ, який ви вибрали. Розмалуйте його і виріжте. На зворотній стороні напишіть найтепліші слова підтримки учасникові групи. Побажання повинні мати загальний характер – підходити усім учасникам групи. Після завершення роботи учасники заняття стають у коло і дарують її своєму сусідові справа. Важливо організувати роботу так, щоб такі подарунки отримав кожен.

7. Вправа «Зворотній зв'язок»

Заняття 5

1. *Повторення правил роботи групи.*
2. *Вправа «Розкажи історію».*

Учасникам пропонують згадати найкращі моменти свого життя. Серед них вибрати якусь історію і розповісти іншим.

Які емоції Ви відчуваєте? Чим ця історія є цікава для інших?

3. Вправа «Дорога в гору»

Інструкція: Головна мета всіх присутніх учасників групи стати щасливими. Для цього нам необхідно навчитися не відступати з вибраного шляху, незважаючи на перешкоди. Візьміть аркуш паперу і намалюйте скелю. На вершині гори своє прагнення. Розмалуйте скелю, можете домалювати якісь деталі. По лівій стороні скелі напишіть перешкоди, які ще утруднюють досягнення мети, по правій – якості, які допомагають вам здобути мету. Закінчивши малювати, учасники зачитують спершу свої труднощі у подоланні залежності, а потім свої сильні якості, на які можуть опертися. Проводиться аналіз проблемних моментів, з яких спільними зусиллями знаходиться вихід. Окремо акцентується увага на частішому використанні своїх сильних сторін.

4. Вправа «Рятувальний круг».

Учасникам групи пропонується завдання: Допоможіть другові! Сформулюйте поради, що зможуть допомогти йому позбутися залежності. Запишіть ці поради на аркушах паперу. На це маєте 10 хвилин. Після завершення роботи учасники сідають у коло і зачитують свої рекомендації. Найбільш корисні, на думку групи, поради записуються на завчасно виготовленому з картону «рятувальному кругові».

5. Релаксаційна вправа «Струмочок»

Сядьте зручно і заплющте очі. Дихайте глибоко і спокійно. Уявіть собі, ЩО ви знаходитесь в чудовому гаю. Ось ви вже біля маленького струмочка, який є окрасою гаю. Ви нахилиєтеся і торкаєтеся до прохолодної води, відчуваєте її свіжість і чистоту. Ви набираєте в долоньки води і вмиваєте СВОЄ обличчя. Вода додає вам сили. Сідаєте на красиву галявину і рукою проводите по м'якій ніжній траві, яка густим килимом стелиться довкола. До струмочка приходять звірята напитися води. Ви з задоволенням

спостерігаєте за ними. Ви відпочиваєте. Теплі промені сонця зігрівають ваше обличчя. Ви – розслаблені і спокійні. Насолоджуйтеся станом спокою і задоволення.

Настав час повертатися. Візьміть з собою відчуття спокою і легкості. Зосередьтеся на своєму диханні. Ще раз глибоко вдихніть повітря, плавно видихніть, посміхніться і відкривайте очі.

7. Вправа «Зворотній зв'язок»

Учасники групи діляться враженнями від проведених занять: виділяють окремі вправи, які їм найбільше сподобалися, розповідають про те, чого навчилися, що було важливим. Пропонують свої доповнення, побажання, які можна буде врахувати на майбутнє.

Висновки до другого розділу

Соціальна робота з підлітками щодо попередження залежності від мережевих ігор та її мінімізації передбачає такі напрями:

– просвітницька робота з формування ціннісного ставлення до власного здоров'я, створення умов для самореалізації підлітків у спорті, творчій діяльності, позитивне мотивування підлітків;

– просвітницька робота з підлітками та їх батьками щодо формування знань про позитивний вплив та негативні наслідки мережевих ігор, контроль часу перебування в мережі, усвідомлене використання таких ігор;

– соціальна робота з групою ризику, до якої входять підлітки, що виховуються в сім'ях з низьким виховним потенціалом та сім'ях, в яких немає можливості у батьків контролювати час перебування підлітків у мережі, яка передбачає мотивування до раціонального використання часу перебування в мережі, відпрацювання навичок нової моделі поведінки, заохочення підтримуючого середовища (батьки, родичі, однолітки, друзі).

Основу профілактичних заходів та програм щодо попередження залежності підлітків від мережевих ігор становить стратегія нормалізації [44], згідно з якою небажане явище (безконтрольне перебування гравців у мережі) обмежується, контролюється у часі.

Індивідуальна профілактика включає в себе систему соціально-психологічних, медичних заходів реагування на проблему. На міжособистісному рівні профілактики інтернет-залежності способи впливу соціально-психологічного характеру спрямовані на соціальне оточення інтернет-залежного. Як правило, рекомендується сімейна терапія.

Громадська профілактика інтернет-залежності включає соціальні, виховні заходи, що проводяться соціальними працівниками у співпраці з державними інститутами та громадськими організаціями з метою дослідження впливу Інтернету на різні сфери життєдіяльності та всебічного інформування громадян про ризики Інтернет-користування, виховання інформаційної культури.

ВИСНОВКИ

Соціальні мережі – один із соціальних інститутів, який тією чи іншою мірою виконує замовлення суспільства та окремих соціальних груп щодо певного впливу на населення в цілому, в тому числі й на окремі вікові та соціальні категорії

Позитивними факторами взаємодії сучасних підлітків у соціальних мережах є відсутність перешкод для спілкування, отримання корисної, нової інформації, проведення дозвілля, ознайомлення з відео й аудіо новинками, допомога в навчанні, всебічний розвиток.

Серед негативних аспектів користування соціальними мережами можна назвати такі: залежність від соціальних мереж та Інтернету в цілому, негативний вплив на психофункціональний стан користувачів, незахищеність особистої інформації, не завжди достовірна інформація, відкритий доступ до негативної інформації (он-лайн насилля, порнографія й ін.), фінансові витрати на соціальні мережі.

Соціальна робота з підлітками щодо попередження залежності від мережевих ігор та її мінімізації передбачає такі напрями:

– просвітницька робота з формування ціннісного ставлення до власного здоров'я, створення умов для самореалізації підлітків у спорті, творчій діяльності, позитивне мотивування підлітків;

– просвітницька робота з підлітками та їх батьками щодо формування знань про позитивний вплив та негативні наслідки мережевих ігор, контроль часу перебування в мережі, усвідомлене використання таких ігор;

– соціальна робота з групою ризику, до якої входять підлітки, що виховуються в сім'ях з низьким виховним потенціалом та сім'ях, в яких немає можливості у батьків контролювати час перебування підлітків у мережі, яка передбачає мотивування до раціонального використання часу перебування в мережі, відпрацювання навичок нової моделі поведінки, заохочення підтримуючого середовища (батьки, родичі, однолітки, друзі).

Основу профілактичних заходів та програм щодо попередження залежності підлітків від мережевих ігор становить стратегія нормалізації [44], згідно з якою небажане явище (безконтрольне перебування гравців у мережі) обмежується, контролюється у часі.

Індивідуальна профілактика включає в себе систему соціально - психологічних, медичних заходів реагування на проблему. На міжособистісному рівні профілактики інтернет-залежності способи впливу соціально-психологічного характеру спрямовані на соціальне оточення інтернет-залежного. Як правило, рекомендується сімейна терапія.

Громадська профілактика інтернет-залежності включає соціальні, ВИХОВНІ заходи, що проводяться соціальними працівниками у співпраці з державними інститутами та громадськими організаціями з метою дослідження впливу Інтернету на різні сфери життєдіяльності та всебічного інформування громадян про ризики Інтернет-користування, виховання інформаційної культури.

Схожість

Джерела з Інтернету

376

1	https://docplayer.net/68255647-Vpliv-socialnih-merezh-na-formuvannya-osobistosti-pidlitkiv.html	95 джерел	4.51%
2	https://naurok.com.ua/socialni-procesi-v-uchnivskomu-seredovischi-344532.html	7 джерел	4.23%
3	https://vipsoft.blob.core.windows.net/contest/041cf057f5dfb5204385e35b82eed715.pdf	4 джерела	4.21%
5	https://dorobok.edu.vn.ua/file/get/2904	2 джерела	2.38%
6	http://ir.stu.cn.ua/bitstream/handle/123456789/22734/innovacijnyj-potenczial-soczialnoyi-roboty_maket2406.pdf	2 джерела	1.48%
7	http://dspace.luguniv.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/6587/1/%e2%84%96%205%2c%202020.pdf	2 джерела	1.35%
8	http://perspectives.pp.ua/index.php/nauka/article/download/6740/6775/6778		1.35%
9	https://otherreferats.allbest.ru/sociology/01453837_0.html	12 джерел	1.26%
10	http://psych.vernadskyjournals.in.ua/journal/3_2020/3_2020.pdf	11 джерел	1.07%
11	https://msu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/06/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA-%D0	4 джерела	1.18%
12	https://www.op.ua/ru/pedclass/naukova-stattya/socialno-pedagogichna-profilaktika-internet-zalezhnosti-starshokla	62 джерела	1.07%
13	https://elibrary.kdpu.edu.ua/bitstream/123456789/7143/1/%d0%a3%d0%b2%d0%b0%d1%80%d0%be%d0%b2%20d0%92...		0.97%
14	https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/520/1/%d0%9c%d0%a7-2021.%20d0%a2%d0%b5%d0%be%d1%8...		0.94%
15	http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/12144/1/Asieieva_Yu._O._2021_dis.pdf	5 джерел	0.93%
16	https://vipsoft.blob.core.windows.net/contest/b40fad035497819c23b752226c5d4341.pdf	4 джерела	0.82%
17	https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u282/materialy_konferencii_20180426.pdf	2 джерела	0.81%
18	http://orcid.org/0000-0002-9149-8208	4 джерела	0.72%
19	http://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/handle/123456789/12697/Gydilina_fpis_2020.pdf?isAllowed=y&sequence=1	2 джерела	0.71%
20	https://vseosvita.ua/library/tehnologii-profilaktiki-negativnogo-vplivu-socialnih-merezh-na-psihicne-zdorova-ucniv-128	2 джерела	0.69%
21	https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u149/tezi_skovoroda_zavershene.pdf	2 джерела	0.68%

22	https://ua-referat.com/%D0%90%D0%B4%D0%B8%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D1%96_%D1%84%D0%...	14 джерел	0.58%
23	http://diplomba.ru/work/110392	19 джерел	0.57%
24	https://www.researchgate.net/publication/335240597_Zaleznist_vid_socialnih_merez_ak_problema_sucasnih_studentiv_Lutij_VP...		0.54%
25	https://ukrdoc.com.ua/text/26838/index-1.html		0.48%
26	http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/7637/Aktualni-problemy-suchasnoi-psykholohii-perspekt	29 джерел	0.47%
27	https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/12557/1/Pukhno%2c%20Anastasiia%20Mykolaivna.pdf		0.37%
28	http://bibl.com.ua/informatika/36459/index.html?page=2	7 джерел	0.44%
29	https://fspu.udpu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/12/%D0%9A%D0%B0%D0%BB%D1%83%D0%B3%D1%96%D0%BD%D0%B...		0.42%
30	http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6940/Praktychna-psykholohiia-suchasni-realii-ta-perspek	2 джерела	0.41%
31	http://www.enpui.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/39003/Sotsialna%20pedahohika_kurs%20lektcii.pdf?isAllowed=y...		0.26%
33	https://xreferat.com/77/5076-2-proyav-agres-u-p-dl-tk-v-z-ad-ktivnoyu-poved-nkoyu.html	7 джерел	0.36%
34	https://reposit.uni-sport.edu.ua/bitstream/handle/78787878/4643/%d0%9c%d0%b0%d0%b3%d1%96%d1%81%d1%82%d0%...		0.2%
35	http://school4.net/2014/11	7 джерел	0.23%
36	http://repository.khpa.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/3504/1/tezy-6.pdf		0.23%
37	http://www.ndu.edu.ua/storage/2023/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%BC%D0%B0%...		0.12%
38	https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/10080/3/%d0%a1%d1%82%d1%83%d0%b4%d0%b5%d0%bd%d1%82%d...		0.23%
39	https://divovo.in.ua/uzalejnennya-vid-kompyutera-formuvannya-i-mojlivosti-protidiyi.html	2 джерела	0.21%
40	https://vipsoft.blob.core.windows.net/contest/292a9fa2f22bf796f39828ef45d35dfd.docx		0.21%
41	https://3416b36f89.cboul-cdnwnd.com/03551032930f9a11d720172f7e8d4571/200000120-1daa01ea3b/195_14_mater_i	3 джерела	0.2%
42	http://студенти.kiev.ua/wp-content/uploads/2018/12/ZB_NMC-2.pdf		0.19%
43	http://elibrary.kubg.edu.ua/1134/1/T_Vakulich_IPSP.pdf	8 джерел	0.14%
44	http://lib.iitta.gov.ua/4728/1/2_2012.pdf	4 джерела	0.14%

45	https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/55645/1/%d0%a2%d1%83%d0%bb%d1%83%d0%ba%20%d0%84.%d0%92.pdf	14 джерел	0.14%
46	http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/4384/Trach-L.V.-Kor11%e2%80%93M19z-free.pdf?isAllowed=y&se...		0.13%
48	http://studcon.org/gazopostachannya-v-krayiny-yes	6 джерел	0.11%
49	http://uaeq.info/alkogolizm-2/profilaktika-igromanii-u-pidlitkiv		0.1%
50	https://www.apteka.ua/article/480381	14 джерел	0.1%
51	http://lib.ndu.edu.ua/dspace/bitstream/123456789/1718/1/%d0%a8%d0%95%d0%92%d0%a7%d0%95%d0%9d%d0%9a%d0%...		0.1%
54	https://perviydoc.ru/v37085/%D1%81%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96_%D1%81%D1%8...		0.08%

Джерела з Бібліотеки

13

4	Студентська робота	ID файлу: 1015700813	Навчальний заклад: Open International University of Hum	2 Джерело	2.93%
32	Студентська робота	ID файлу: 1009886246	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...		0.38%
47	Студентська робота	ID файлу: 1016147503	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...		0.12%
52	Студентська робота	ID файлу: 1016133647	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...		0.1%
53	Студентська робота	ID файлу: 1016123534	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...		0.1%
55	Студентська робота	ID файлу: 1015807450	Навчальний заклад: Open International University of Hum	4 Джерело	0.08%
56	Студентська робота	ID файлу: 1013484334	Навчальний заклад: Open International University of Hum	3 Джерело	0.08%

Цитати

Цитати

2

1 «ґрунтується на своєчасному виявленні та виправленні негативних інформаційних педагогічних, організаційних факторів, що зумовлюють відхилення в психологічному та соціальному розвитку підлітків і молоді, в їхній поведінці, стані здоров'я, а також в організації життєдіяльності та дозвілля»

2 «комплекс економічних, політичних, правових, медичних, психологі-педагогічних заходів, спрямованих на попередження, обмеження, локалізацію негативних явищ у соціальному середовищі»